

Nr 163.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående extra ordinarie anställning för vissa folkskollärare vid tjänstgöring i högre skolor.

(2:a avd.)

Kungl. Maj:t har i propositionen nr 185, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 17 mars 1950, föreslagit riksdagen att medgiva, att folkskollärare, som med full undervisningsskyldighet tjänstgöra i högre skolor, må i enlighet med vad departementschefen förordat kunna vinna extra ordinarie anställning i lönegrad Ce 19 vid högre skola.

Sedan några år föreligger vid de högre skolorna — varmed i detta sammanhang förstås de högre allmänna läroverken, real- och samrealskolorna, kommunala mellanskolorna, praktiska mellanskolorna, högre folkskolorna, kommunala flickskolorna, privatläroverken samt folk- och småskoleseminarierna — en lärarbrist, som för varje år blivit allt svårare. För att afhjälpa denna brist har man fått anställa dels pensionerade lärare, dels olika slag av lärare med mindre kompetens än den vid ifrågavarande skolor normalt fordrade. Härvid har det — särskilt när det gällt den mera elementära realskoleundervisningen — framstått såsom lämpligt att till ersättare anlita folkskollärare. Så har skett i ej ringa utsträckning. Antalet vid högre skolor tjänstgörande folkskollärare med full eller partiell tjänstgöring var under höstterminen 1949 174.

De för närvarande utgående avlöningsförmånerna för folkskollärare, som med full undervisningsskyldighet tjänstgör i högre skola, utgöras endast av arvode, nämligen gottgörelse för mistade avlöningsförmåner eller ersättning motsvarande lönen vid anställning i folkskola jämte i båda fallen viss tilläggsersättning. Beslut om dessa avlöningsförmåner har med hänsyn till förmånernas karaktär av arvode under vikariattjänstgöring meddelats av Kungl. Maj:t utan riksdagens hörande.

Inom ecklesiastikdepartementet tillkallade sakkunniga — *läroverkens krisutredning* — ha nu föreslagit rätt för nämnda folkskollärare att efter viss tids tjänstgöring vinna extra ordinarie anställning vid de högre skolorna.

Departementschefen har tillstyrkt nämnda förslag av krisutredningen samt därjämte i fråga om lönegradsplacering m. m. anfört i huvudsak följande.

Jag anser mig för närvarande icke kunna tillstyrka högre lönegrad än Ce 19 för de folkskollärare med tjänstgöring vid högre skolor, som skola kunna vinna extra ordinarie anställning. Jag förutsätter, att löneställningen kommer att omprövas i samband med den tjänsteförteckningsrevision, som kan bli resultatet av 1949 års tjänsteförteckningskommittés arbete.

De folkskollärare med full tjänstgöring i högre skolor, som icke bliva berättigade att vinna extra ordinarie anställning, böra anställas såsom extra lärare i lönegrad Cg 17. Ordinarie folkskollärare, som tjänstgöra i högre skolor, böra liksom hittills åtnjuta gottgörelse för mistade avlöningsförmåner i egen tjänst.

Utöver lön i angivna lönegrader (Cg 17 och Ce 19) respektive gottgörelse för mistade avlöningsförmåner böra samtliga folkskollärare, som med full undervisningsskyldighet tjänstgöra i högre skolor, erhålla viss särskild ersättning. Storleken av denna ersättning torde liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma.

För folkskollärares rätt att anställas i lönegrad Ce 19 vid högre skola böra gälla samma villkor som gälla för extra ordinarie anställning vid folkskolan, d. v. s. att minst två år förflutit efter avlagd examen och att läraren under denna tid tjänstgjort minst 256 dagar med full tjänstgöring inom det statliga eller det statsunderstödda kommunala undervisningsväsendet. Extra ordinarie anställning bör vidare endast vinnas, om anställningen vid högre skola omfattar minst en hel termin. Några extra ordinarie tjänster böra således icke inrättas för detta ändamål, utan i stället bör tillskapas ett s. k. automatiskt extra-ordinarieskap i likhet med det vid folkskolan gällande.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag och hemställer förty,

att riksdagen må medgiva, att folkskollärare, som med full undervisningsskyldighet tjänstgöra i högre skolor, må i enlighet med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 17 mars 1950 förordat kunnat vinna extra ordinarie anställning i lönegrad Ce 19 vid högre skola.

Stockholm den 16 maj 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 160.